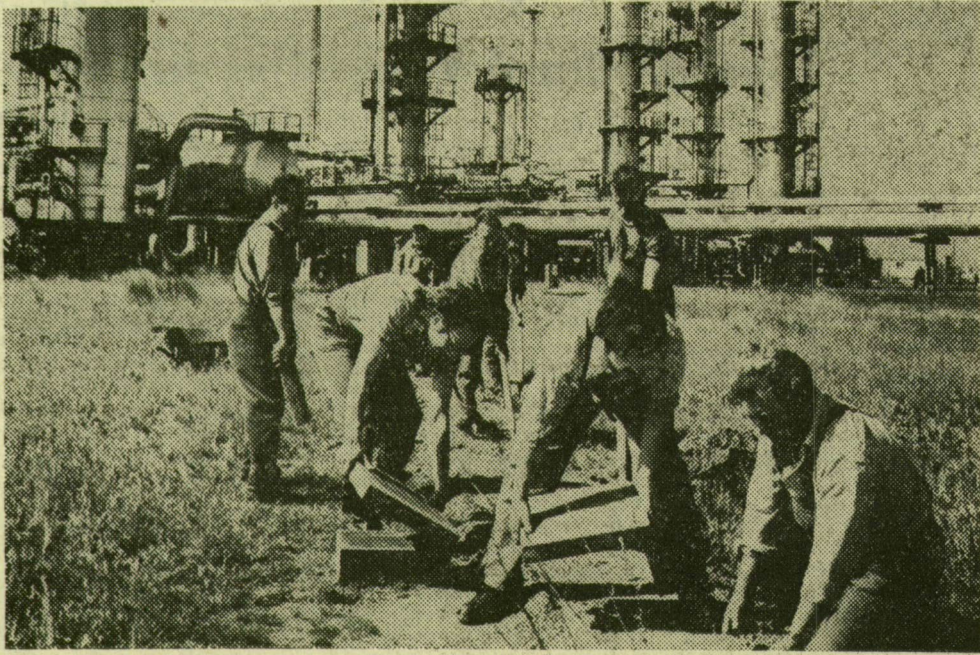

Kommunista műszak az olajmezőn

Somogyi Károlyné felvétele

Képünkön: három szocialista brigád tagjai járdát építenek a gázüzemben

Az NKfV szegedi üzemének dolgozói a hét végén kommunista műszakot tartanak az olajmezőn. Tegnap, szombaton az 1600-as létszámú mintegy négyszázan vettek részt a munkában az algófi mezőn a gázüzemben, a főgyűjtőben, Ferenczálláson, Kelebián, Asóthalmon.

Főként karbantartást végeztek, megcsinálták a munkák után szükséges tereprendezést. Emellett járdát építettek például a gázüzemben, technológiai szereléseket, vezetékfeltárást is végeztek. S hogy miért dolgoztak csak négyszázan? Mert 150-en amúgyis műszakban voltak.

s a többiek ma, vasárnap, illetve hétfőn mennek be önkéntes műszakra, akkor, amikor szabadnaposak lennének. A kommunista műszakok munkabéret, pedig felerészben a mozgásszerűlték, felerészben pedig a gyermekintézmények javára utalják majd át.

Az életszínvonalat érintő időszerű kérdésekről

Interjú Hetényi István pénzügyminiszterrel

Hetényi István pénzügyminiszter nyilatkozatot adott a Magyar Távirati Iroda munkatársának a lakosság életszínvonalát érintő időszerű kérdésekről.

● **A kormány a közelmúltban több olyan intézkedést hozott, amely a lakosság életszínvonalát érinti. Ezek közül a legjelentősebb a húsáremelés, továbbá a nyugdíjemelés évi rendszeres minimumának növelése. Hogyan illeszkednek ezek az intézkedések a tervszerű életszínvonal-politikába?**

— Az életszínvonalat érintő központi intézkedések szorosan kapcsolódnak a VI. ötéves terv, illetve az 1981. évi előirányzataihoz, azok megvalósítását szolgálták. Ismeretes, hogy terveink a már elért életszínvonal megtartását irányozzák elő. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy a keresetek és az árak emelkedése nem szakadhat el egymástól. Magában foglalja azt is, hogy az ötéves terv előírásainak megfelelően emeljük a legalacsonyabb és megőrizzük az átlagnál alacsonyabb nyugdíjak reálértékét. Emellett szélesedik a szociális és kulturális ellátás. És azt is jelenti, hogy a lakosság a jövedelmét az előző években kialakult módon, keresetként és igényein-k megfelelően használhassa fel, vagyis megfelelő legyen az áruellátás. Ebből következik, hogy az életszínvonal-politikai intézkedésekre — figyelemmel azok politikai-társadalmi jelentőségére — hangsúlyozottan a tervszerűség jellemző. Mivel a kiskereskedelmi árak egyik része hatósági, másik része pedig szabadon mozog, az árváltozások közt is mindkét típusú mozgás előfordulhat.

Az 1981. évi népgazdasági terv 4,5–5 százalékos árszínvonal-emelkedéssel számol. Az év első négy hónapjában a fogyasztói árszínvonal 3,8 százalékkal nőtt. Ez úgy jött létre, hogy egyes termékek — például a benzín, vagy a mosószerek — árának emelkedése mellett más termékek, mint például a zöldség-gyümölcs és egyes vas-műszaki cikkek, ára csökkent. A húsáremelés éves szinten 0,6 százalékkal növeli az árszínvonalat. Mivel ebben az évben csak félévi kihatása lesz az idei egész évi fogyasztás költségeit 0,3 százalékkal emeli.

— A lakosság pénzbevétele az év első négy hónapjában 6,6 százalékkal, vagyis tervezetnél nagyobb mértékben emelkedett. Ennek következtében a takarékbetétállomány korábbinál gyorsabb növekedése ellenére is az éves előirányzatnál nagyobb mértékben nőtt a fogyasztás. Munkánk ma ismert körülményei és feltételei mellett azonban ebben az évben az alapvető cikkek esetében már nem tervezünk további árintézkedéseket.

● **Miért éppen a hús árának emelése vált szükségessé?**

— A racionális gazdálkodás és az igazságos elosztás követelménye, hogy a termelés társadalmilag indokolt költségeit a fogyasztók általában térítsék meg. Az alapvető élelmiszerek fogyasztói árát tekintve ez a követelmény természetesen csak hosszabb távon, a lakosság tervezett életszínvonalával összhangban valósítható meg.

— A legutóbbi húsáremelés óta a mezőgazdasági termelésben felhasznált — nem kis részben importból származó — energia, ipari eredetű anyagok, takarmányok árának emelkedése lényegesen növelte az állattenyésztés költségeit. A termelői érdekesség fenntartása érdekében a költségek nagyobbik részét szükséges volt a felvásárlási árak emelésével ellensúlyozni. 1979-hez viszonyítva — tehát két év alatt — a vágósertés felvásárlási ára mintegy 21, a vágómarháé pedig 16 százalékkal emelkedtek. Ezért a költségvetésből folyósított fogyasztói árkiegészítés a hús és húskészítményekre az 1979. évi 23-ról 36 százalékra nőtt, s elérte a 8,5 milliárd forintot. Ezt külkereskedelmi és idegenforgalmi érdekeink sem indokolják.

— Szándékunk, hogy a fogyasztói támogatások elfogadható keretek között maradjanak s növekedésük ne vezethessen egy-egy szerte nagyobb mértékű áremeléshez. A hús és húskészítmények árának átlagosan 10 százalékos emelése lényegében az 1979. évi támogatási szint helyreállítását eredményezi: az e termékekre adott fogyasztói támogatás átlagosan újra 23 százalékos lesz.

— Az áremelés hatására előreláthatóan valamelyest csökken a húsfogyasztás: a csökkenés valószínűleg az értékesebb fajták húsokat és az azokból feldolgozott készítményeket érinti. Az eddigi tapasztalatok azonban arra utalnak, hogy a csökkenés csak átmeneti lesz. Ugyanakkor számolunk azzal, hogy növekszik a kereslet az ár-

emelés által kisebb mértékben érintett baromfi iránt, és bővül a tej és tejtermékek fogyasztása. E cikkek közül a szükséges áru-alapok biztonságosan rendelkezésre állnak. Valószínű továbbá, hogy az áremelés ösztönzi a kistermelőket saját fogyasztást célzó termelésre.

● **Összefügg-e egymással a húsáremelés és az évi minimális nyugdíjemelés mértékének növelése?**

— A hús árának növelése — mint már említettem — az 1981. évi népgazdasági tervben előirányzott bér- és áremelések keretében valósul meg. Ezért szélesebb körű, külön ellentételezést nem irányoztunk elő. A nominálberek tervezett átlagos növekedése összhangban van az árszínvonal tervezett 5 százalékos emelésével. Hangsúlyozom, hogy a nominálbér-emelésnél átlagból van szó hiszen a bérek differenciált emelését a teljesítményeknek kell megszabniuk.

— Ami pedig a júniusi nyugdíjintézkedéseket illeti: a kormány a nyugdíjak évi 2 százalékos automatikus emelésének ez évben érvényes legkisebb összegét a korábbi 70 forintról júniustól 100 forintra emelte fel. Ez a 3 ezer 500 forint alatti ellátásoknál teljes egészében többletet jelent, sőt a 3 ezer 500 és 5 ezer forint közötti nyugdíjának esetében is valamelyest növeli az eddigi ellátást. Az intézkedés tehát a nyugdíjasok túlnyomó többségét érinti kedvezően, csak a kisebbség esetében marad változatlan a nyugdíjak automatikus emelkedése. A mostani nyugdíjintézkedés az idén 350 millió, egész évre számítva pedig 700 millió forint többletet jelent a nyugdíjasoknak a költségvetés számlájára. Sajnos, vannak olyan nyugdíjasrétegek is, ahol a nyugdíjak vásárlóértékét nem tudjuk megőrizni. Azt a nyugdíjasréteget, amelyiknél egy ellátásból ketten élnek, mindig megkülönböztetetten kezeljük. Ennek megfelelően, ez év júniustól a házastársi pótlék összege és a pótlékra jogosító nyugdíjösszeg határa 100 forintra magasabb lett. Az intézkedés éves szinten 200 millió forint többletet jelent majd. Ezzel 240 ezer nyugdíjas családnál ahol ketten élnek 2 ezer 450 forintra kisebb nyugdíjból, valamelyest javulnak a megélhetés feltételei.

— Mindent egybevetve a húsáremelés és a nyugdíjemelés, a terv előirányzataival, számításával van összhangban. A VI. ötéves tervtörvény előirányozza, hogy az átlag alatti nyugdíjak reálértékét megőrizzük. 1981-ben 4,5–5 százalékos árszínvonal-emelkedés mellett mindazok nyugdíjának a reálértéke nő vagy szinten marad, akiknek a nyugdíja a havi 2 ezer–2 ezer 500 forintra nem több. És ez a réteg ma a nyugdíjasoknak több mint a fele. Felhívom a figyelmet arra is, hogy amíg a húsáremelés egyszeri kiadástöbbletet jelent, addig a nyugdíjintézkedés, mivel beépült a nyugdíj-automatizmusba, nemcsak ez évben, hanem minden következő esztendőben is az eddiginél magasabb évi növekedést biztosít. A 30 forintos emelés kihatása tehát jóval 60, 1985-re pedig evv érintetté már havi 150 forint többletet jelent.

● **A húsáremelés minden egyéb vonatkozásban a lakosságot érinti, vagy az állam és a vállalatok is viselnek-e többletköltséget?**

— A nyugdíjasok, járadékosok, rendszeres szociális segélyezett ellátásának növelése mellett a húsáremelés terhet több területen nem a lakosság, hanem az állam, illetve a vállalatok intézmények viselik.

— Az ellátást nyújtó egészségügyi, szociális, valamint gyermek- és diákjóléti intézményekben az étkezési költségek többletét az állam vállalja magára, vagyis a térítési díjak nem változnak. Ezzel összhangban a vállalati gyermekintézményekben alkalmazott tanácsi gyermekintézményi ételmezési költségnormatívák is módosulnak, s július 1-től a gyermekintézménnyel rendelkező vállalatok nagyobb összeget helyezhetnek jóléti alapjukba. Megjegyzem még, hogy ezzel az intézkedéssel egyútt az általános iskolai étkezési színvonalát is javítottuk, ugyanis a költségkereteket — pontosabban: a napi ételmezési normákat — a húsáremelés indokolta mértéknél nagyobb arányban emeljük. A térítési díjakra ezt a többletet sem hárítottuk át. A munkahelyi étkezétesben sem növekednek a dolgozók térítési díjai, a húsáremelés kihatását a munkáltatói hozzájárulás növelésével kell ellensúlyozni. A SZOT-, illetve a vállalati hivatali üdültetés térítési díjai sem emelkednek az intézkedés nyomán.

— Bizonyos vagyok benne hogy a közvélemény is megérti a kormány szándékait, intézkedéseit.

Naponta harmincezren Féléves a nagyáruház

...hogy megnyitotta a Szegei Nagyaruház. Nem éppen ideális körülmények között. A nyitással kapcsolatos nehézségekről annak idején tájékoztattuk olvasóinkat. Most mindössze arra emlékeztetnénk, az üzletlámpák gazdái már akkor elkezdtek a beköltözést, amikor az építők még dolgoztak a házban. Így tudták biztosítani, hogy az áruház a karácsonyi ünnepek előtt bekapcsolódhassék a kereskedelmi ellátásba. A sietséget tehát mellénylandó körülmények magyarázzák, viszont az sem kétséges, hogy a megoldás bátranyokkal is járt. A különböző gépeket, technikai berendezéseket kipróbálni úgyszólván nem volt idő. Miként a legkülönfélébb helyekről összeverbuvált dolgozóknak sem volt alkalmuk nyitás előtt alaposan megismerkedni feladatukkal, az új környezet diktálta, megváltozott munkakörülményekkel.

Mindezeket szükségesnek láttuk elmondani, mielőtt a Jókai utcai bevásárlóközpont működésének féléves tapasztalatait összegeznénk. Legtöbbet a forgalom mértéke mond egy-egy kereskedelmi üzletről. A Szegei Nagyaruházban 350 millió forint értékű áru talált fél év alatt gazdára. Elégedettek az üzemeltetők az eredménnyel, hiszen egy évre 730 milliós forgalmat terveztek. Harmincezren fordultak meg naponta a különböző osztályokon, a látogatók több mint fele, átlagosan 16 ezer ember vásárolt is. Emellett számosan veszik igénybe a szolgáltatásokat. Ruhát és gyermekmegőrző egyedül a Szegei Nagyaruházban áll a vásárlók rendelkezésére. Az ország más, nagyobb áruházában — a szegedi gyakorlat sikerén felbuzdulva — ezután kívánják e két, közkedvelt szolgáltatást meghonosítani. A gyermekmegőrzővel kapcsolatban egy adat is fölémlítésre kívánkozik: az idei első negyedévben kétezer apróságra vigyáztak, míg a szülők vásárolták. A ruhatár mellett

sem mehetünk el szó nélkül. Már csak azért sem, mert — mint tapasztalhattuk — a nyári szezonban megszűnt. A jó idő beálltával már nem igényelték a látogatók. Szeptember 20. után azonban ismét megnyitják a házhoz szállítás ugyancsak közkedvelt szolgáltatás. Ezerszáz fuvar szállítottak az első negyedévben a vevők lakására. Tartós fogyasztási cikkek, szőnyegeket, műanyag padlóburkolókat. A „faltól falig” szőnyegeket minta után értékesítik, a kívánt méretre vágják. Sőt a vásárló kívánságára ingyenesen be is szedik. Csakúgy, mint a függönyöket. Kérésre méretre igazítják, szűkítik, felhajtják a készruhákat. A nehezen beszerezhető árukat, egyebek között a színes televíziókat, a Simson és a Babetta kismotorokat, a keresett kerti gépeket, előjegyzésben árúsítják.

Elégedetten nyilatkoznak az üzemeltetők az élelmiszer-ABC forgalmáról. Naponta átlagosan 5 ezer fizető vevőt számlálnak. Januártól május végéig több mint 120 millió forintos bevétel könyvelhettek el. Az emeleti eladóter gazdái büszkén említették: sikerült elérniük, hogy a szőnyegeket állványáról még egyetlen egyszer sem fogott el az áru. Az ellátási nehézségeket ismerve, ez valóban dicséretes eredmény. Elismerés illeti a divatáruosztály felelőseinek munkáját is. Többek között azért, mert folyamatos ellátást biztosítanak a sok helyütt hasztalan keresett harisnyákból. A rugalmasan megvalósított üzletpolitikára jó példa a fiatalok osztályán folytatott értékesítési gyakorlat. Szinte naponta cserélik itt az árut, változtatják az elrendezést. Törékvésük, hogy gyorsan alkalmazkodjanak a szezonális igényekhez, s hogy az áru elrendezésével minél jobban tájékoztassanak. A különböző kereskedelmi akciókkal kellőképpen mobilizálni tudják a készletet. A kockázati alap terhére rendezett engedményes vásárok révén jelentős összegeket takaríthat meg a lakosság. Közkedveltek a divatbemutatók. Jövedelmezők

is, hiszen egy-egy bemutató után jelentősen növekszik a forgalom.

Nem hallgathatunk azonban a kellemetlen tapasztalatokról sem. Reggel 9 órákor még meglehetősen szegényes az élelmiszer-ABC zöldség-kinálata. Aki munkából jövet, délután 5 óra tájban akar zöldséget — káposztát, karfiolt, egyebet — vásárolni, csalódottan távozik. Nem egy osztályon tapasztalni: az eladók egyike-másika közömbös arccal támasztja a paltót vagy az állványokat, kényszeredetten szolgálja ki a vevőt. Előfordul, hogy kimondottan udvariatlanul utasítják el a vásárlót. Az ABC pénztárosai között akadnak, akik nem ismerik kellően az árakat, tévesen számláznak. Mi több, akad közöttük, aki éles hangon utasítja rendre a reklamálót. A vendéglátásban hasonló problémák tapasztalhatók. Nem minden felszolgáló tette magáévá az üzletvezető által váltig hangoztatott, „mindent a vendégért” jelszót. Mi tagadás, az ételekre nem lehet panasz. A „gyertyafényes csütörtöki esték”, a tájnapok sikere is bizonyítja: a vendégek általában elégedettek a felszolgált menükkel.

Végezetül egy nagyon is égető problémáról szólunk. A hirtelen jött kánikulában joggal vetődik fel a vásárlókban a kérdés: miért nem működik az épülő áruház ismertetésekor beharangozott klímaberendezés. A kérdést az üzemeltetőkhez továbbítottuk. Hadd ne idézzük a részletes, szakmai szempontokra is kiterjedő választ! Röviden csak annyit: a telen meleg, nyáron hűtött levegőt fűjő — az éttermi részben a radiátorokat meleg, illetve hideg vízzel ellátó — berendezés „lelkét” még nem „keltették életre” a szakemberek. Igérik, a budapesti Sugár üzletközpont hasonló munkáinak végeztével a szegedi berendezést is „be szabályozzák”. Reménykedhetünk hát, hogy a közeljövőben már kellemes hőmérséklet lesz az eladótermekben.

Ladányi Zsuzsanna